

بنیاد فیریه فواجه نصیر طوسی

قانون تعزیرات حکومتی

مصوب ۶۷/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام

فصل اول - تلفات و تعزیرات مربوطه

ماده ۱ - با توجه به ضرور نظارت و کنترل دولت بر فعالیتهای اقتصادی و لزوم اجرای مقررات قیمت گذاری و ضوابط توزیع، متخلفین از اجرای مقررات براساس مواد این قانون تعزیر میشوند.

ماده ۲ - گرانفروشی: عبارتست از عرضه کالا یا خدمات به بهای بیش از نرخهای تعیین شده توسط مراجع رسمی بطور علی الحساب یا قطعی و عدم اجرای مقررات و ضوابط قیمت گذاری و انجام هر نوع اقدامات دیگر که منجر به افزایش بهای کالا یا خدمات برای خریدار گردد.

تعزیرات گرانفروشی براساس میزان و مراتب تخلف واحدها به شرح زیر می باشد:

الف - گرانفروشی تا مبلغ بیست هزار ریال :

مرتبۀ اول - تذکر کتبی (۱)، تشکیل پرونده

مرتبۀ دوم - اخطار شدید، اخذ تعهد کتبی مبنی بر عدم تخلف (۲) و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف دوم).

مرتبۀ سوم - جریمه از پنج هزار ریال تا پنج برابر میزان گرانفروشی و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف دوم).

مرتبۀ چهارم - جریمه از ده هزار ریال تا ده برابر میزان گرانفروشی، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از یک تا شش ماه و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف سوم).

مرتبۀ پنجم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبۀ چهارم، تعطیل موقت از یک تا شش ماه و نصب پارچه به عنوان گرانفروش.

مرتبۀ ششم - تعطیل و لغو پروانه واحد.

ب - گرانفروشی از مبلغ بیش از بیست هزار ریال تا مبلغ دویست هزار ریال :

مرتبۀ اول - جریمه معادل مبلغ گرانفروشی و اخطار کتبی.

مرتبۀ دوم - جریمه از یک تا دو برابر میزان گرانفروشی و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف اول).

مرتبۀ سوم - جریمه از یک تا پنج برابر میزان گرانفروشی، اخطار (۲)، قطع خدمات دولتی و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف دوم).

مرتبۀ چهارم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبۀ سوم، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از یک تا شش ماه و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف سوم).

مرتبۀ پنجم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبۀ سوم، تعطیل موقت واحد از یک تا شش ماه و نصب پارچه بعنوان گرانفروش.

مرتبۀ ششم - تعطیل و لغو پروانه واحد.

ج - گرانفروشی از مبلغ بیش از دویست هزار ریال تا یک میلیون ریال :

مرتبۀ اول - جریمه از یک تا دو برابر میزان گرانفروشی، اخذ تعهد کتبی مبنی بر عدم تخلف (۳) و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف اول).

مرتبۀ دوم - جریمه از دو تا پنج برابر میزان گرانفروشی، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از یک تا شش ماه و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف دوم).

مرتبۀ سوم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبۀ دوم، تعطیل و لغو پروانه واحد و لغو کارت بازرگانی

د - گرانفروشی بیش از مبلغ یک میلیون ریال :

مرتبۀ اول - جریمه از دو تا پنج برابر میزان گرانفروشی، اخطار کتبی (۴) و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف اول).

مرتبۀ دوم - جریمه از پنج تا هشت برابر میزان گرانفروشی، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از یک تا شش ماه و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف دوم).

مرتبۀ سوم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبۀ دوم، تعطیل موق واحد از یک تا شش ماه، نصب پارچه به عنوان گرانفروش و ممهور نمودن پروانه واحد به مهر (تخلف سوم)

مرتبۀ چهارم - علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبۀ دوم، تعطیل و لغو پروانه واحد و لغو کارت بازرگانی .

تبصره - در صورت تکرار تخلف، اعمال تعزیرات متناسب با مبلغ و مراتب تخلف خواهد بود.

ماده ۳ - کم فروشی و تقلب : عبارتست از عرضه کالا یا خدمات کمتر از میزان و مقادیر خریداری شده از نظر کمی و کیفی که مبنای تعیین نرخ مراجع رسمی قرار گرفته است. تعزیرات کم فروشی و تقلب با توجه به میزان و مراتب ان عینا مطابق تعزیرات گرانفروشی میباشد.

ماده ۴ - احتکار : عبارتست از نگهداری کالا بصورت عمدۀ با تشخیص مرجع ذیصلاح و امتناع از عرضه ان به قصد گرانفروشی یا اضرار به جامعه پس از اعلام ضرورت عرضه توسط دولت.

تعزیرات احتکار بشرح زیر می باشد:

مرتبۀ اول - الزام به فروش کالا و اخذ جریمه معادل ده درصد ارزش کالا.

مرتبۀ دوم - فروش کالا توسط دولت و اخذ جریمه از بیست تا صد درصد ارزش کالا.

مرتبۀ سوم - فروش کالا توسط دولت، اخذ جریمه از یک تا سه برابر ارزش کالا، قطع تمام یا قسمتی از سهمیه و خدمات دولتی تا شش ماه و نصب پارچه در محل واحد بعنوان محتکر.

مرتبۀ چهارم - علاوه بر مجازات مرتبۀ سوم، لغو پروانه واحد و معرفی از طریق رسانه های گروهی به عنوان محتکر.

تبصره - در صورتی که نگهداری کالا با اطلاع مراجع ذیصلاح باشد مشمول احتکار نیست.

ماده ۵ - عرضه خارج از شبکه: عبارتست از عرضه کالا بر خلاف ضوابط توزیع و شبکه های تعیین شده وزارت بازرگانی و سایر وزارتخانه های ذیربط.

تعزیرات عرضه خارج از شبکه نسبت به مقدار کالای به فروش رفته بشرح زیر می باشد:

مرتبۀ اول - تذکر کتبی (۱) و قطع سهمیه به مدت سه ماهه.

مرتبۀ دوم - اخذ جریمه تا دو برابر مبلغ فروش خارج از شبکه

مرتبۀ سوم - اخذ جریمه از سه تا پنج برابر مبلغ فروش خارج از شبکه.

تبصره - چنانچه کالا به فروش نرفته باشد، علاوه بر الزام به عرضه کالا در شبکه، اخذ جریمه معادل ده درصد ارزش رسمی کالا.

ماده ۶ - عدم درج قیمت: عبارتست از عدم درج قیمت کالاها یا خدمات مشمول به نحوی که برای مراجعین قابل رویت باشد به صورت نصب برچسب با اتیکت یا به صورت نصب تابلوی نرخ در محل واحد.

تعزیرات عدم درج قیمت بشرح زیر می باشد:

مرتبۀ اول - تذکر کتبی (۲)، درج در پرونده واحد.

مرتبۀ دوم - اخذ جریمه از پنج هزار ریال تا پنجاه هزار ریال.

مرتبۀ سوم - اخذ جریمه از پنجاه هزار ریال تا صد هزار ریال، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از سه تا شش ماه و در صورت مصلحت نصب پارچه به عنوان متخلف.

تبصره - در مواردی که قیمت رسمی برای کالا و خدمات تعیین شده باشد درج قیمت بر اساس قیمت رسمی خواهد بود.

ماده ۷ - اخفا و امتناع از عرضه کالا: عبارتست از خودداری از عرضه کالای دارای نرخ رسمی به قصد گرانفروشی یا تبعیض در فروش.

تعزیرات اخفا و امتناع از عرضه کالا بشرح زیر می باشد:

مرتبۀ اول - تذکر کتبی (۳) ، درج در پرونده واحد و عرضه کالا به نرخ رسمی.

مرتبۀ دوم - عرضه کالا به نرخ رسمی و اخذ جریمه از دو تا پنج برابر ارزش رسمی کالا.

مرتبۀ سوم - علاوه بر مجازاتهای مرتبۀ دوم، قطع تمام یا برخی از خدمات دولتی از سه تا شش ماه.

ماده ۸ - عدم صدور فاکتور عبارتست از خودداری از صدور فاکتور مطابق فرمها و ضوابط تعیین شده وزارت امور اقتصادی و دارایی یا صدور فاکتور خلاف واقع در مورد اقلام مشمول.

تعمیرات عدم صدور فاکتور به شرح زیر میباشد:

مرتبۀ اول - تذکر کتبی (۱) ، درج در پرونده واحد.

مرتبۀ دوم - اخذ جریمه از پنج هزار ریال تا پنجاه هزار ریال .

مرتبۀ سوم - اخذ جریمه از پنجاه هزار ریال تا صد هزار ریال، قطع تمام یا برخی خدمات دولتی از سه تا شش ماه و در صورت مصلحت نصب پارچه به عنوان متخلف.

ماده ۹ - عدم اجرای ضوابط قیمت گذاری و توزیع : عبارت است از عدم مراجعه و ارائه مدارک لازم جهت اجرای ضوابط قیمت گذاری و توزیع به مراجع قانونی بدون عذر موجه و بیش از مدت سه ماه از تاریخ ترخیص کالای وارداتی یا تولید محصول داخلی اقلام مشمول . تعمیرات عدم اجرای ضوابط قیمت گذاری و توزیع به شرح زیر میباشد:

مرحلۀ اول - اخطار کتبی (۲) و تمدید مهلت حداکثر یک هفته.

مرحلۀ دوم - جریمه از یک تا پنج برابر ارزش رسمی کالا و تمدید مهلت حداکثر یک هفته.

مرحلۀ سوم - علاوه بر مجازات طبق مرحلۀ دوم، قطع سهمیه یا خدمات بمدت سه ماه و لغو کارت بازرگانی به مدت یکسال.

تبصره - مراحل فوق در مورد هر کالا مستقلاً اعمال خواهد شد.

ماده ۱۰ - عدم اجرای تعهدات وارد کنندگان در قبال دریافت ارز و خدمات دولتی عبارتست از : تخلف از ضوابط و مقررات تعیین شده دولت در مورد واردات که منجر به عدم اجرای تعهدات و یا کاهش کمی یا کیفی کالا و یا خروج ارز از کشور گردد. تعمیرات عدم اجرای تعهدات وارد کنندگان در قبال دریافت ارز و خدمات دولتی به شرح زیر می باشد:

جریمه معادل تفاوت نرخ ارز با نرخ رایج در بازار و یا اعاده عین ارز نسبت به مقدار کسری یا عدم انجام تعهدات، تعلیق کارت بازرگانی از شش ماه تا یکسال و در صورت تکرار از یکسال تا ابطال و در صورت وقوع سوء استفاده علاوه بر مجازاتهای فوق جریمه تا پنج برابر مبلغ سوء استفاده.

تبصره - در صورتی که کالای وارده از نوع مجاز باشد پس از اعمال مجازاتهای فوق به صاحبان آن **مسترد** میگردد.

ماده ۱۱ - عدم اجرای تعهدات تولید کنندگان در قبال دریافت ارز و خدمات دولتی : عبارتست از عدم تولید و عرضه محصول طبق قرارداد و برنامه تعیین شده دولت از قبیل نوع، مقدار، قیمت، استاندارد، شرایط تحویل و ... بدون عذر موجه.

تعزیرات عدم اجرای تعهدات تولید کنندگان در قبال دریافت ارز و خدمات دولتی بشرح زیر می باشد:

تذکر کتبی (۱) ضمن درج در پرونده واحد، اعلام مراتب به وزارتخانه یا موسسه ذیربط. جریمه معادل تفاوت نرخ ارز با نرخ رایج در بازار یا اعاده عین ارز نسبت به مقدار کسری یا عدم انجام تعهدات و در صورت تکرار علاوه بر مجازات فوق جریمه از یک تا سه برابر مبلغ سوء استفاده.

تبصره - در صورتی که واحدهای تولیدی مبادرت به واردات مواد اولیه و یا کالای تجاری نمایند مشمول ماده ۱۰ خواهند بود.

ماده ۱۲ - نداشتن پروانه کسب واحدهای صنفی: عبارتست از عدم اخذ پروانه بدون عذر موجه ظرف مهلت و ضوابط و مقرراتی که توسط هیئت عالی نظارت بر شورای مرکزی اصناف تعیین و اعلام میگردد.

تعزیرات نداشتن پروانه کسب واحدهای صنفی متناسب با نوع واحدها بشرح زیر می باشد:

الف - در مورد واحدهای صنفی تولیدی:

مرحله اول - اخطار کتبی (۲) و تمدید مهلت تا مدت شش ماه.

مرحله دوم - قطع تمام یا برخی خدمات دولتی تا مدت سه ماه، اخذ جریمه تا صد هزار ریال و تمدید مهلت تا سه ماه.

مرحله سوم - تعطیل واحد تا زمان اخذ پروانه کسب.

ب - در مورد واحدهای صنفی خدمات:

مرحله اول - اخطار کتبی (۱) و تمدید مهلت تا سه ماه.

مرحله دوم - قطع سهمیه یا برخی خدمات دولتی تا مدت سه ماه، اخذ جریمه تا دویست هزار ریال و تمدید مهلت تا مدت سه ماه.

مرحله سوم - تعطیل واحد تا زمان اخذ پروانه کسب.

ج - در مورد واحدهای صنفی خدماتی توزیعی:

مرحله اول - اخطار کتبی (۲) و تمدید مهلت تا مدت دو ماه.

مرحله دوم - قطع سهمیه یا برخی خدمات دولتی تا مدت سه ماه، اخذ جریمه تا مبلغ پانصد هزار ریال و تمدید مهلت تا مدت یک ماه

مرحله سوم - تعطیل واحد تا زمان اخذ پروانه بهره برداری.

تبصره - در مورد واحدهای فاقد گواهی از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی (در مورد اقلام مشمول استاندارد اجباری) که تولیدات آنها از نظر ایمنی مضر باشد بلافاصله نسبت به تعطیل واحد تا زمان اخذ پروانه اقدام میگردد.

ماده ۱۴ - فروش ارزی، ریالی: عبارتست از فروش کالا یا خدمات در مقابل دریافت ارز، یا واریز نامه ارز صادراتی، بابت تمام یا قسمتی از بهای کالا یا خدمات در داخل کشور برخلاف مقررات قانون و مصوبات دولت.

تعزیرات فروش ارزی، ریالی بشرح زیر میباشد:

اخذ کلیه ارز یا واریز نامه های دریافتی یا معادل ریالی آنها به نرخ بازار و در صورت تکرار علاوه بر مجازات فوق، حسب مورد قطع سهمیه و خدمات دولتی یا لغو کارت بازرگانی نیاز سه تا شش ماه.

ماده ۱۵ - فروش اجباری: عبارت است از فروش اجباری کالا به همراه کالای دیگر در سطح عمده فروشی یا خرده فروشی. تعزیرات فروش اجباری به شرح زیر می باشد:
- جریمه از یک تا دو برابر ارزش کالای تحمیلی.

ماده ۱۶ - عدم اعلام موجودی کالا: عبارتست از عدم اظهار صحیح واحدهای عمده فروشی نسبت به مقدار موجودی کالاهای دارای نرخ رسمی که ضرورت اعلام آن توسط دولت تعیین میشود. تعزیرات عدم اعلام موجودی کالا عیناً "مطابق تعزیرات اخفا و امتناع از عرضه کالا میباشد.

ماده ۱۷ - در مواردی که کالا بر خلاف ضوابط و مقررات توزیع یا قیمت بصورت عمده در اختیار اشخاص غیر واجد شرایط جهت فروش قرار گیرد، علاوه بر مجازات فروشند، اشخاص حقیقی یا حقوقی خریدار کالا نیز به پرداخت جریمه معادل یک تا سه برابر درآمد من غیر حق محکوم میگرددند.

تبصره - در صورتی که کالا توسط خریدار به فروش نرفته باشد، ضمن استرداد عین کالا، کلیه هزینه های جنبی بعهده خریدار میباشد.

فصل دوم - تخلفات بخش دولتی

ماده ۱۸ - در صورتی که تخلفات فصل اول در وزارتخانه ها و شرکتها و موسسات دولتی و تحت پوشش دولت و نهادهای انقلاب اسلامی و ملی شده واقع شود تعزیرات مربوطه به شرح زیر خواهد بود:

الف - در صورتی که درآمد حاصل از تخلفات در جهت منافع و مصالح شرکت یا دستگاه ذیربط منظور شده باشد:

مرتبه اول - اخذ درآمد حاصل از تخلفات و واریز آن به حساب خزانه.

مرتبه دوم - اخذ درآمد حاصل از تخلفات و واری آن به حساب خزانه، برکناری متخلف از سمت خود بطور دایم و انفصال از خدمات دولتی به مدت شش ماه.

مرتبه سوم - اخذ درآمد حاصل از تخلفات و واریز آن به حساب خزانه و انفصال دایم از خدمات دولتی.

ب - در صورتی که در نتیجه تخلفات ارتكابی درآمد من غیر حق عاید فرد یا افراد در داخل یا خارج شرکت یا دستگاه شده باشد:

انفصال دایم از خدمات دولتی، اخذ درآمد حاصل از تخلفات واریز آن به حساب خزانه و در صورتی که میزان اختلاس تا پنجاه هزار ریال باشد، شش ماه تا سه سال حبس و هر گاه بیش از این مبلغ باشد، دو تا ده سال حبس و در هر مورد جریمه معادل دو برابر مبلغ اختلاس.

ج - در صورتی که در نتیجه تخلفات هیچگونه درآمدی عاید نشد باشد:

مرتبه اول - برکناری متخلف از سمت خود از یک تا شش ماه.

مرتبه دوم - انفصال موقت از خدمات دولتی از سه ماه تا یکسال.

مرتبه سوم - انفصال دایم از خدمات دولتی.

تبصره - در صورتیکه تخلفات در شرکتها و دستگاههای موضوع ماده ۱۷ توسط فرد یا افراد بصورت مستمر یا مکرر و بصورت تشکیل شبکه انجام گرفته باشد مشمول تعزیرات تشکیل شبکه خواهد بود و متخلفین از انجام خدمات دولتی محروم خواهند شد.

فصل سوم - تشکیلات تعزیرات حکومتی بخش دولتی فصل سوم از ماده ۱۹ تا ۲۶ به موجب تبصره ۲ ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۲۳/۷/۱۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام منسوخ است.

ماده ۲۷ - وزارتخانه ها و واحدهای تابعه آنها موظفند در چارچوب وظایف قانونی خود ضوابط خاص و دستورالعملهای اجرایی در رابطه با ارقام مشمول طرح را به کمیسیون مرکزی تعزیرات حکومتی بخش دولتی اعلام نمایند.

ماده ۲۸ - در مواردی که در اجرای مقررات تعزیرات حکومتی بخش دولتی و اجرای ضوابط توزیع ارقام مشمول طرح، ناهماهنگی و اختلاف نظری بین وزارتخانه های ذیربط باشد، نظر قطعی توسط کمیسیونی مرکب از نخست وزیر و وزیر امور اقتصادی و دارایی و بازرگانی اعلام و برای دستگاهها لازم الاجرا میباید.

فصل چهارم - تشکیلات تعزیرات حکومتی بخش غیردولتی از ماده ۲۹ تا ۳۷ به موجب تبصره ۲ ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۲۳/۷/۱۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام منسوخ است.

ماده ۳۸ - برای تخفیف و تعلیق و تعلیق مجازاتهای مقرر در این قانون علاوه بر شرایط لازم طبق قوانین جاری، موافقت دادگاه صادر کننده حکم و دادستان مربوط نیز ضروری میباید.

ماده ۳۹ - کلیه درآمدهای ناشی از جریمه های دریافتی به حساب خزانه واریز میشود و وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است اعتبارات مورد نیاز را براساس بودجه مصوب ستاد تعزیرات حکومتی از محل وجوه جرایم در اختیار وزارت بازرگانی قرار دهد.

تبصره - وزارت بازرگانی میتواند به عنوان تنخواه گردان تا مبلغ یک میلیارد دریا از محل درآمد سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان اخذ نماید.

فصل پنجم - اصلاحات قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۵۹/۴/۱۳ شورای انقلاب

ماده ۴۰ - قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۵۹/۴/۱۳ شورای انقلاب با اصلاحات انجام شده و اصلاحات اتی لازم الاجرا میباید.

ماده ۴۱ - وظایف و اختیارات مذکور در قانون نظام صنفی برای دادگاههای کیفری و دادسرای عمومی به دادگاه و دادسرای انقلاب اسلامی محول میگردد.

فصل ششم - سایر مقررات

ماده ۴۵ - به موجب تبصره ۲ ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۷۳/۷/۱۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام منسوخ است .

ماده ۴۶ - با توجه به ماده واحده مصوب ۱۳۶۹/۹/۲۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام ملغی است.

ماده ۴۷ - به موجب تبصره ۲ ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۷۳/۷/۱۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام منسوخ است.

ماده ۴۸ - در صورتی که تخلفات مشمول تعزیرات حکومتی بصورت مستمر یا مکرر و یا تشکیل شبکه انجام شده باشد متخلفان به اشد تعزیرات تعیین شده در هر یک از جرایم ارتكابی و در مرتبه مربوطه محکوم می گردند.

تبصره - در صورتی که تشکیل شبکه به قصد اخلال در نظام اقتصادی صورت گرفته باشد علاوه بر محکومیت به تعزیرات فوق توسط مراجع صدور احکام تعزیرات حکومتی ، موضوع توسط دادگاه انقلاب پیگیری می شود.

ماده ۴۹ - در مواردی که در این قانون مراتب متعدد برای مجازات تعیین شده است چنانچه تکرار جرم با فاصله بیش از مدت ۲ سال از تاریخ قطعیت اولین حکم صورت گیرد، مرتبه اول تلقی می شود.

ماده ۵۰ - در مواردی که در این قانون لغو پروانه و تعطیل واحد پیش بینی شده است. اشتغال مجدد متخلفات در همان واحد پس از گذشت یک سال از تاریخ لغو پروانه، موکول به تحصیل پروانه جدید با رعایت مقررات قانون مربوطه خواهد بود.

ماده ۵۱ - در مواردی که تخلفاتی از انواع متخلف توسط متخلف صورت گیرد برای هر یک از جرایم مجازات جداگانه تعیین می شود.

ماده ۵۲ - تخلفاتی که در این قانون پیش بینی نشده اند تابع قوانین و مقررات جاری کشور می باشند و هرگاه برای تخلفات مذکور در این قانون در سایر قوانین کیفر شدیدتری مقرر شده باشد مرتکب به کیفر اشد محکوم خواهد شد.

ماده ۵۳ - در مواردی که به علت وقوع تخلفات مشمول تعزیرات حکومتی خسارتی متوجه شرکتها و دستگاههای موضوع ماده ۱۹ این قانون شده باشد مراجع صدور احکام تعزیرات حکومتی ضمن صدور احکام تعزیرات عامل ورود خسارت را مکلف به جبران خسارت مینماید.

ماده ۵۴ - در کلیه مواردی که به علت وقوع تخلفات مشمول تعزیرات حکومتی متوجه اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی شده باشد حق شکایت برای آنها محفوظ خواهد بود.

ماده ۵۵ - چنانچه محکوم از پرداخت جریمه تعیین شده خودداری کند مبلغ جریمه از اموال وی تامین می شود لکن مستثنیات دین و وسایل تامین حداقل معیشت متعارف مستثنی خواهد بود.

ماده ۵۶ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون با رعایت ماده ۵۲ از تاریخ اجرا متوقف میگردد.